

Till Kammarrätten i Sundsvall

Via
Förvaltningsrätten i Luleå

ÖVERKLAGANDE

Klagande

Jaktkritikerna

Motpart

1. Länsstyrelsen i Västmanlands län
2. Länsstyrelsen i Örebro län

Överklagat beslut

Förvaltningsrättens i Luleå dom 2020-12-15 i mål nr 2229-20

Saken

Licensjakt på varg

Yrkanden

Jaktkritikerna yrkar att kammarrätten inhämtar förhandsavgörande från EU-domstolen i fråga om den svenska licensjakten på varg är förenlig med vad som föreskrivs i art- och habitatdirektivet (se vidare nedan).

Jaktkritikerna yrkar inhibition, eftersom jakten pågår sedan den 2 januari 2021.

Jaktkritikerna yrkar att kammarrätten inhämtar förhandsavgörande från EU-domstolen i fråga om den svenska licensjakten på varg är förenlig med vad som föreskrivs i art- och habitatdirektivet (se vidare nedan).

Grunder

Till grund för överklagandet anförs vad som tidigare förts fram i överklagandet i förvaltningsrätten samt vad som anförs nedan. I korthet handlar det om att länsstyrelsen inte visat att de syften som åberopats för jakten alls kan ligga till grund för ett undantag från det strikta skyddet, att licensjakt är ett oproportionerligt svar på den problematik som angivits till försvar för jakten, bl.a. då skydds jakt vore ett bättre och mindre ingripande alternativ, att beslutet inte är tillräckligt restriktivt, att beslutet minskar vargstammen utan att uppnå en positiv nettoeffekt på stammens bevarandestatus och att beslutet strider mot själva grunderna för art- och habitatdirektivet.

Grunden för beslutet saknar stöd i art- och habitatdirektivet vilket följer av EU-domstolens praxis, särskilt mål C-674/17 *Tapiola*, eftersom målet att begränsa negativ socioekonomisk och psykosocial påverkan inte utgör ett tillåtet ändamål för undantag enligt artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet när det gäller arter som listas i bilaga 4, dvs. där förvaltande jakt (licensjakt) är *förbjuden*.

Den beslutade licensjakten försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för arten. Beslutet bidrar inte heller till en positiv nettoeffekt på vargstammens gynnsamma bevarandestatus, vilket krävs för undantag enligt EU-domstolens praxis. Istället minskar varg populationen i samband med licensjakten.

Länsstyrelsen har heller inte visat att det inte finns andra lämpliga lösningar på sagda problem, om problemet nu skulle anses kunna ligga till grund för ett undantag. De villkor som jakten förenats med är inte godtagbara eftersom de utsätter djuren för onödigt lidande. Länsstyrelsen, har bevisbördan och har inte visat att jakten är en ändamålsenlig och proportionerlig lösning på problemet med ”negativ socioekonomisk och psykosocial påverkan”.

Jaktkritikerna vill påpeka att den negativa psykosociala påverkan som just spektakulära licensjakter på fridlysta rovdjur har, för alla dem som anser att Sveriges rovdjur tillhör vår gemensamma nationalskatt, är betydande. Såsom jakterna utförs utsätts djuren för stress, våld och onödigt lidande. Myndigheterna tar aldrig upp hänsyn till hur sådan behandling av vilda djur påverkar allmänheten. Att utgå ifrån att allmänheten skulle vara lika oemottagliga för djurens utsatthet som professionella jägare är, framstår som opsykologiskt. De uppgifter som alltid förekommer om att jaktaggressiva hundar släppts efter vargvalpar är stötande och måste betecknas som djurplågeri av alla empatiskt normalbegåvade.

Jakten orsakar onödigt lidande. Ihållande jakt under en svår årstid med vältränade välfödda hundar mot vargar måste anses högst oetiskt. Fortfarande kontrolleras inte jakten med de nya hundraserna och vi anser att det är ett djurskyddsproblem för hundar - men främst för de jagade djuren. Rovdjursjägare har aldrig anmält djurplågeri som de vilda djuren orsakas, vilket talar sitt tydliga språk. Incitament från myndigheterna existerar inte heller eftersom frågan aldrig prioriteras. Misstanken att det kommersiella intresset för dessa ofta dyra, högt försäkrade hundar undergräver eventuellt ett sådant initiativ.

Härvidlag vill Jaktkritikerna hävda att en ökad avtrubning inför vilda djurs lidande kan noteras, framför allt framgår det av oberoende observatörer, jaktmedia och jägares egna explicita beskrivningar av jakterna, vilket borde vara ett incitament för myndigheter att utreda kopplingen till de psykosociala skäl som anges.

Att licensjakterna lockar fler och fler troféjägare från hela landet och utlandet borde vara besvärande för Sverige rent allmänt, men här borde också myndigheterna utvärdera om detta är proportionerligt, önskvärt eller ens rimligt. Och varför skulle detta underlätta det psykosociala trycket myndigheten uppgett.

Den spektakulära jaktformen och djurens rödlistade status kan istället ha en negativ socioekonomisk påverkan vad gäller Sverige anseende som miljömedvetet land med stark djurskyddslagstiftning. Jaktkritikerna anser att myndigheterna tar alldeles för lätt på vad symboliken med att tillåta troféjakt på utsatta och fridlysta djurarter innebär internationellt, när övriga världen kämpar mot just detta.

I skuggan av en andra pandemivåg, vilket socialt sett är extremt besvärande att myndigheter själva i en så allvarlig situation som denna tillåter en minoritet privilegier och undantag som andra inte har i samhället. Jakt kan undvikas, då särskilt den jakt det nu är frågan om. Det hade inte kostat myndigheten någonting att låta bli att tillåta licensdödande av varg och lodjur detta år, om inte annat av respekt för alla dem som lider av att mist nära och kära i pandemin att inte också behöva påminnas om att dödandet av djuren i naturen pågår också den svåraste tiden på året. Om inte en världsomfattande pandemi kan mana till eftertanke om hur vi behandlat djur och natur, kan man inte ta myndighetens formuleringar om psykosocial påverkan på något som helst allvar. Under normala omständigheter är sådana argument icke mätbara och här snarare tillrättalagda för att motivera dödandet för dem som lever för att jaga rovdjur.

Vetskapen om att den biologiska mångfalden minskar i allt snabbare takt, är synnerligen komprometterande för länsstyrelsen som trots det åter infört licensjakt på varg, en art som enligt Artdatabanken är rödlistad och klassad som **starkt hotad** i Sverige och som dessutom lider av inavelsdepression.

Trots ovanstående fakta beslutar länsstyrelsen om licensjakt på vargar i reviret, som är genetiskt viktiga (F2). Enligt Naturvårdsverket bör F2 undantas från licensjakt. Särskilt beträffande inhibitionsyrkandet

Avseende Inhibitionsyrkande

Av praxis framgår att som regel bör en tämligen hög grad av sannolikhet för ändring krävas för inhibition. Kraven kan dock ställas lägre bl.a. om verkställigheten inte kan bringas att återgå. Vargjakten startade den 2 januari 2021. Om inte kammarrätten beslutar om inhibition kan ytterligare vargar bli skjutna. Det finns ingen fara i dröjsmål, t.ex. tungt vägande skyddsskäl som talar för att verkställigheten måste fortgå. Vidare kan det motstående intresset inte anses väga tungt. **Jakten bör kunna stoppas till dess att kammarrätten prövat målet slutligt.**

Utveckling av talan

Det finns skäl att meddela såväl ändringsdispens som prejudikatdispens. Förvaltningsrättens dom är genomarbetad, välskriven och ligger i linje med svensk rättstillämpning i underrätt och förvaltningsmyndigheter i ärenden om jakt. Problemet är att svensk tillämpning inte ligger i linje med vad som åligger Sverige i enlighet med art- och habitatdirektivet.

Det är naturligt att Sverige trots EU-rätten fortsätter i invanda, jaktvänliga hjulspår och inte vill se rovdjuren som de skyddsvärda arter de faktiskt klassats som utan som *jaktbart vilt*. Vi menar att skyddet av rovdjuren försämras av att inte hanteras i samma ordning som andra skyddade arter, av handläggare med kompetens inom naturskydd och biologisk mångfald, utan på avdelningar och enheter som sysslar med jaktfrågor enbart. En sådan uppdelning finns även på Naturvårdsverket och troligtvis på alla länsstyrelser. Det gör att svenska myndigheter kan "totalskydda" ett habitat för att där finns liten vattensalamander, medan en annan enhet beslutar om avsiktligt dödande på ett stort antal rödlistade däggdjur. I art- och habitatdirektivet finns ingen uppdelning mellan arter som verkligen är skyddsvärda och "vilt" som i princip kan fortsätta att ses som en naturresurs att jagas så mycket som möjligt så länge de inte blir helt utrotade. Hela den svenska ansatsen där man juridiskt har lyft ut vissa skyddsvärda arter från artskyddet är således felaktig och strider mot själva andan i art- och habitatdirektivet. Stora däggdjur ska förstas skyddas i lika stor utsträckning som övriga.

Regeringens förordning (2009:1263) om förvaltning av varg, björn, järv, lo och kungsörn (FOF) är en författning på lägre nivå och 1 § kan inte åberopas till stöd för en tillämpning i strid med artikel 16.1 b i art- och habitatdirektivet. Detsamma gäller 23 b § jaktförordningen. Dessa måste ges en tolkning som överensstämmer med lydelsen i artikel 16 i direktivet.

De syften för jakten som länsstyrelsen angivit och som återges av förvaltningsrätten är otillräckligt underbyggda från vetenskaplig synpunkt. Varje undantag som medges ska grundas på *vetenskapliga* uppgifter om geografiska, klimatmässiga, miljömässiga och biologiska förhållanden. Till detta kommer att licensjakt måste vara en proportionerlig åtgärd, eftersom proportionalitetsprincipen är en grundläggande primärrättslig princip. Skyddsjakt är alltså tillräckligt och då är licensjakt uppenbart oproportionerligt. Vi menar att de uppgivna syftena inte kan anses inrymmas under rekvisitet ”allvarlig skada” i artikel 16.1 och att licensjakt dessutom inte visats vara en proportionerlig åtgärd för att komma till rätta med rovdjurspredation på jakthundar, samt älgpredation. I sammanhanget ska framhållas att oerhört många fler hundar dör av andra orsaker än varg. Redan på dessa grunder är licensjakten på varg oproportionerlig. Det framstår som att syftena i realiteten är andra än de uppgivna, kanske att tillmötesgå en högljudd dominant lokal opinion som önskar jaga varg.

Kammarrätten har möjlighet att begära förhandsavgörande, vilket skulle kunna ske även inför ett beslut om prövningstillstånd. Vi menar att det vore av värde att höra EU-domstolens uppfattning om licensjakt på varg. Vi menar dock att licensjakt i princip får anses oförenligt med de strikt avgränsade undantag som anges i artikel 16 i direktivet. De undantagssituationer då avsiktligt dödande kan vara tillåtet tar sikte på det som i Sverige kallas för skyddsjakt. Av praxis framgår att undantag får medges endast i ”konkreta, enskilda fall och för att uppfylla klart definierade behov och situationer”. Det är också viktigt att beakta att EU-domstolen nyligen uttalat att ett avsiktligt dödande måste få en **positiv nettoeffekt** på artens bevarandestatus – något som licensjakt inte rimligen kan medföra (jfr p. 45-46 i EU-domstolens mål nr C-674/17, Tapiola-målet som rörde ”stamvårdande jakt” på varg i Finland). Det ligger i linje med vad som anges i artikel 2 punkt 2, nämligen att åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv skall syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av gemenskapsintresse. Åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv skall visserligen, enligt artikel 2 punkt 3, ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag, men det finns inte möjlighet för åtgärder som i realiteten vidtas med andra syften än att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos den aktuella arten, som att minska stammen till en nationellt eller till och med regionalt beslutad miniminivå. De måste anses som i grunden oförenliga med direktivet. Till detta kommer att jakten absolut inte är selektiv eller avser en begränsad mängd.

Här ska framhållas att Sverige i samband med licensjakt på varg under 2010-talet ådrog sig kritik från EU-kommissionen för hur man hanterade rovdjuren i förhållande till kraven i art- och habitatdirektivet. Detta talar också för att kammarrätten borde begära ett förhandsavgörande om licensjakt alls är förenligt med direktivets undantag från det strikta skyddet. Enligt vad Jaktkritikerna erfar finns alltså ett pågående överträdelseärende mot Sverige. Om länsstyrelsen eller domstolen skulle ifrågasätta kan bevisning härom ges in till kammarrätten. Att Sverige inte dragits inför EU-domstolen ska alltså inte tas till intäkt för att kommissionen ändrat uppfattning i sak om huruvida Sveriges rättstillämpning är godtagbar. Innan länsstyrelserna ger efter för en högljudd minoritet troféjägare som vill jaga fridlysta rovdjur borde man besinna detta.

Richard Dehnisch
Ordförande